

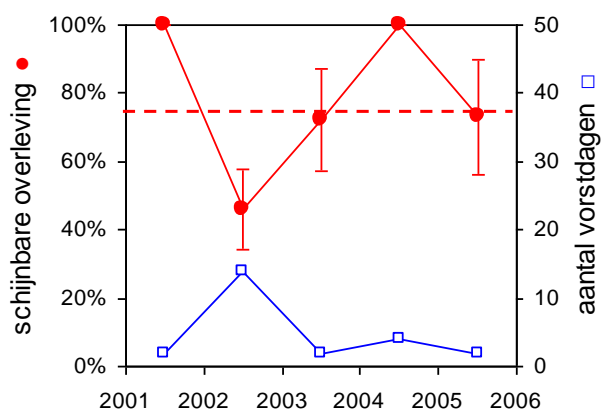
Het ringen van vogels levert een schat aan informatie op over hun trek- en dispersiegedrag, maar ook over hun overleving. De ontwikkeling van het aantal dood teruggevonden vogels in de tijd na ringen vertelt ons iets over de jaarlijkse sterftkans. Voor goede schattingen zijn echter veel terugmeldingen nodig, en vaak betekent dat dus jaren van ringonderzoek. Voor soorten die plaatstrouw vertonen aan een bepaald gebied kunnen dergelijke overlevingsschattingen veel sneller worden gemaakt aan de hand van terugvangsten (of ringaflezingen) van levende vogels.

Retrapping Adults for Survival (RAS)

Het *Retrapping Adults for Survival* (RAS) project is een ringproject dat tot doel heeft om vangst-terugvangstgegevens te verzamelen die het mogelijk maken om (veranderingen in) overlevingskansen van vogels te meten. Het ringwerk vindt plaats in het broedseizoen. Een sterke plaatstrouw bij de volwassen broedvogels van veel soorten verhoogt de kans om overlevende vogels die in vorige jaren zijn geringd daadwerkelijk terug te vangen. Bovendien beperkt het de 'fout' die ontstaat in de schatting van de overleving doordat in vangst-terugvangstgegevens een vogel die permanent verhuist naar een ander gebied niet kan worden onderscheiden van een die sterft (beide worden immers nooit meer gevangen!).

RAS en CES

Het meten van de overleving van vogels is van belang om hun populatieschommelingen te begrijpen (fig. 1) en om de oorzaken van achteruitgang te achterhalen. Deze doelstelling heeft RAS gemeen met het *Constant Effort Sites* project (CES), waarin bovendien ook informatie wordt vergaard over aantallen broedvogels en hun broedsucces. Daar tegenover staat dat met het CES alleen (zang)vogelsoorten worden gevolgd die met mistnetten zijn te vangen. Met

Figuur 1. De overleving van kievits in zes Friese RAS-gebieden was verlaagd in een jaar met een vorstperiode in de winter. Gemiddeld bedroeg de jaarlijkse overlevingskans 75% (stippellijn).

Figuur 2. RAS in een oeverzwaluwkolonie (foto Vrs. Menork).

RAS kunnen veel meer soorten worden onderzocht door verschillende vangtechnieken te gebruiken. Zo worden Kieviten op het nest gevangen met inloopkooien, vliegenvangers in hun nestkast, en zwaluwen in mistnetten opgesteld bij de kolonie. Ook door uitvliegende jongen te ringen kan over de jaren een geringde populatie worden opgebouwd. Het aanleggen van kleurringen maakt het bij sommige soorten mogelijk ringaflezingen te vergaren zonder de vogels opnieuw te hoeven vangen.

RAS in Nederland

RAS omvat verschillende deelprojecten, waarin ringers of ringgroepen zich richten op het ringen en terugvangen van één soort in een bepaald gebied. Momenteel lopen er projecten aan Sperwer, Torenavalk, Kievit, Tureluur, Visdief, Steenuil, Bosuil, Oeverzwaluw, Boerenzwaluw, Roodborsttapuit, Bonte Vliegenvanger en Spotvogel. We willen dit scala graag uitbreiden, vooral met soorten die niet goed zijn te volgen in het CES. Ringers en aspirant-ringsters die een RAS-project willen beginnen kunnen zich melden bij het Vogeltrekstation. Omdat het vangen van broedvogels met zorgvuldigheid moet gebeuren, wordt een vergunning pas verleend als de kandidaat voldoende ervaring heeft met het ringen van de soort, en nadat een onderzoeksplan is opgesteld en goedgekeurd.